

**A government of the people,
by the people, for the people**
- ABRAHAM LINCOLN

VAD ÄR PROBLEMET?

Att det som produceras för offentliga medel blir tillgängligt för alla medborgare är idag ingen självklarhet. Snarare är det så att man i vissa sammanhang får betala för att få tillgång. Då betalar man alltså en gång till. Vi anser att detta är orimligt och därför bör ändras snarast möjligt.

Idag kostar det att ta del av kartor från Lantmäteriet. Skulle dessa vara gratis och fritt tillgängliga skulle de kunna användas på Wikipedia samt möjliggöra nya innovationer. Dessa innovationer skulle till exempel kunna vara gratisappar till mobiltelefoner där entreprenörer och andra skulle kunna bygga vidare på den information vilken Lantmäteriet har tillgång till.

Ett liknande problem är att Lantmäteriets och andra myndigheters påstående att katalogskyddet, som räcker i 15 år, automatiskt förlängs så fort databasen uppdateras med lite information. Det skulle innebära att dynamiska databaser aldrig blir tillgängliga. Detta trots att majoriteten av informationen i databasen inte har uppdaterats på 15 år! Om denna tolkning vidmakthålls så innebär det att många (om inte de flesta) offentliga datamängder aldrig kommer att öppnas upp utan i all "oändlighet" skyddas av upphovsrätt vilket förhindrar vidareanvändning.

Många myndigheter, kommuner och andra offentliga organisationer sammanställer i dagsläget inte sin data på ett strukturerat och maskinläsbart sätt och tydligare riktlinjer samt tillskjutande av resurser är nödvändigt för att ändra på detta. Öppna data är centralt för svensk tillväxt!

MÖJLIGHETERNA?

Att information är fritt tillgänglig gör det möjligt för forskare, studenter, journalister och allmänheten runt om i världen att ta del av materialet utan ekonomiska eller praktiska hinder. Att följa med i vad som produceras för offentliga medel är viktigt och det ligger i många intressen att materialet sprids. Frågan är dock större än så.

Fördelarna är flera:

Vi, den intresserade allmänheten, kan ta del av den forskning som vi varit med och betalat för. Genom att dela vår kunskap med varandra kan vi säkerställa att alla människor har samma möjlighet till information, utbildning och kunskap.

Det möjliggör även skapandet av applikationer samt användande av tredje part. Fördelen är en ökad användning av materialet och främjande av vidare förädling. Detta gäller både för privatpersoner och näringsidkare direkt, men det finns också en mängd material som skulle kunna förbättra Wikipedia och göra allas vår favoritencyklopedi ännu bättre och trovärdigare. Sätten som den här typen av information kan återanvändas på är oändliga och vi tror att nästa Google kan utvecklas i Sverige. Vi vill vara med och göra detta möjligt.

**Information is
the currency of
democracy**

- THOMAS JEFFERSON

**“The Many Minds Principle:
the coolest thing to do with
your data will be thought of
by someone else.”**

- JO WALSH

BRA EXEMPEL

I flera andra länder har data redan öppnats upp och vinsterna med detta är många. Ett utmärkt exempel på detta är Open Data Challenge som anordnades i EU 2011 där deltagare fick bidra med applikationer baserade på den öppna data som finns tillgänglig inom EU. Ett av vinnarbidragen var Live London Underground Tube Map där alla tunnelbanetåg i London visas var de befinner sig i realtid. En oberoende studie har visat att denna applikation har sparat Londonborna 58 miljoner Pund.

Under 2011 utlyste staden New York en applikationstävling baserad på stadens öppna data. Under tävlingen utvecklades 96 stycken applikationer. E-tjänsterna spänner över flera områden, bland annat planering av cykelrutter, rapport av problem i den offentliga miljön, stöd för barnfamiljer att hitta lekparker, lokalisering av närmsta bibliotek och mycket mer. Ett närmare exempel är sidan bestofsvt.se, en tjänst som skapar en topplista över de mest populära programmen på SVT.

VÄGEN FRAM

Det finns flera vägar att gå, en av de allra enklaste är att myndigheter kräver att material de köper in är producerat under fri licens. Utan att ändra en enda lag har man säkerställt att materialet går att återanvända.

Det går också att göra små justeringar i upphovsrättsslagen för att till exempel bilder och kartor som produceras blir upphovsrättsfria. I upphovsrättslagen finns ett undantag för författningar, yttranden, beslut och vissa översättningar som gör att dessa kan användas helt fritt. Men det finns ett undantag från undantaget och det är bland annat bilder och kartor. Eftersom dessa ofta är delar i dokument blir det svårt att sprida dem vidare i sin helhet. Men lösningen är inte svår, genom att bara stryka undantagen från undantagen i 2:a stycket §9 URL 1960:729 så blir det hela genast väldigt enkelt.

Det kan också ställas krav på att forskning finansierat med offentliga medel blir fritt tillgängligt. Det skulle underlätta för innovatörer, utbildningsinstitutioner och andra att bygga vidare på information och kunskap som skapats med offentliga medel. Detta har visat sig ske i andra länder och vi är övertygade att detta även skulle ske i Sverige.

FÖREBILDER

I USA har Obamaadministrationen sjösat projektet data.gov där man hittar data från olika myndigheter. Flera av dessa myndigheter har även gjort det möjligt att utnyttja informationen direkt. Utöver data har man själva även tagit fram verktyg som använder databasen för att öka transparensen inom offentlig förvaltning. Ett exempel på detta är Federal IT Dashboard som visar hur delar av den offentliga sektorn förbrukar medel inom IT-området.

I Chicago har borgmästaren Rahm Emanuel gett direktiv till stadens myndigheter om att dessa ska dela med sig av offentlig data på sin öppna dataplattform. "Genom att mer data görs tillgänglig för boende och utvecklare i Chicago, kan vi på ett enkelt sätt ta oss förbi svåra administrativa och teknologiska hinder och således hitta lösningar på stadens mest komplexa problem", Brett Goldstein, Chicago's Chief Data Officer and Commissioner of the Department of Innovation and Technology.

data.gov

Wikimedia Sverige är en ideell förening vars syfte är att göra kunskap fritt tillgänglig för alla människor, särskilt genom att stödja Wikimedia Foundations projekt (Wikipedia, Wikimedia Commons, Wikiversity, Wiktionary med flera).

Föreningen verkar för att sprida kunskap om dessa projekt, förbättra dess innehåll, främja användande av dem, samt stötta för projekten väsentlig teknik. Fri kunskap innebär information som är tillåten att kopieras, återanvändas och spridas vidare, inklusive för kommersiella syften, utan kostnader eller andra restriktioner än attribuering.

Licens bild och text: CC-BY-SA-3.0

Wikimedia Sverige
Box 500
101 29 Stockholm

info@wikimedia.se
wikimedia.se

